

ಅಧ್ಯಾಯ-II

5

ಸರ್ಕಾರಿ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ
ಸಾಧನಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ - II

2. ಸರ್ಕಾರಿ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾಧನಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗಳು

2.1 ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯುತ್ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತದ ಬಳ್ಳಾರಿ ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸ್ಥಾವರದ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ಸಾಧನೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾಧನಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾರಾಂಶ

ಕಂಪನಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸ್ಥಾವರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಯೋಜನೆ, ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯುತ್ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತವನ್ನು ಕಂಪನಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1956ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕಂಪನಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು (ಜುಲೈ 1970)

ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಕಂಪನಿಯು ಬಳ್ಳಾರಿ ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 1,000 ಮೆವ್ಯಾ ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಎರಡು ಘಟಕಗಳನ್ನು ತಲಾ 500 ಮೆವ್ಯಾರಂತೆ; ಮಾರ್ಚ್ 2009 (ಘಟಕ-I) ಮತ್ತು ಫೆಬ್ರವರಿ 2013 (ಘಟಕ-II)ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾರಂಭಗೊಳಿಸಿತು.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು

ಘಟಕ IIರ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಘಟಕ Iಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿನ ವಿಫಲತೆಗೆ ಕಾರಣಗಳು, ಭರಿಸಲಾದ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು; ಹಾಗೂ ಬಳ್ಳಾರಿ ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸ್ಥಾವರವು ಪರಿಸರೀಯ ಹಾಗೂ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧನಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಅಂಶಗಳು

ಮೆಗಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳು

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮೆಗಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯು (1000 ಮೆವ್ಯಾ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಮೀರಿದ) ವಿದ್ಯುತ್ ದರವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆಮದು ಸುಂಕದ ವಿನಾಯಿತಿ, ತೆರಿಗೆ ರಚನೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿತ್ತು.

₹ 1,257 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಗಮನಾರ್ಹ ಉಳಿತಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಕಂಪನಿಯ ಮಂಡಳಿ

ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಿತಿಯು 1,000 ಮೆವ್ಯಾ ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಘಟಕ II ಮತ್ತು ಘಟಕ Iನ್ನು ಜೊತೆಜೊತೆಯಾಗಿಯೇ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ ಎಂದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿತ್ತು. ಇದು ಘಟಕ Iರ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ವಿಳಂಬಗೊಳಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಕಂಪನಿಯು ಎರಡೂ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಜೊತೆಜೊತೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿತು. ಇದರಿಂದ ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ₹ 1,257 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೊರೆಯಾಯಿತು.

ಮೂಲಭೂತಸೌಕರ್ಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದುದು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮೂಲಭೂತಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮೇ 2009ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. ಅದು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಿತು.

ಕಂಪನಿಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬ ಮಾಡಿತಾದ್ದರಿಂದ, ಯೂನಿಟ್ I ಮತ್ತು ಯೂನಿಟ್ IIರ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದ್ದ ₹ 5.88 ಕೋಟಿ ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾದ ತೆರಿಗೆಯ ಮೊತ್ತವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ₹ 27.31 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿದ್ಯುತ್ ದರಪಟ್ಟಿಯ ಮೂಲಕ ವಸೂಲಾತಿಯಾಗಲಿದ್ದು, ಅದು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೊರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ಸರಬರಾಜು

ಘಟಕ IIಕ್ಕೆ ಕೆಇಸಿಎಂಎಲ್‌ನಿಂದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಕಂಪನಿಯು ಇತರೆ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಕೆಇಸಿಎಂಎಲ್ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದರಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ದರಗಳಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಖರೀದಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಇದು ₹ 377.95 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

ಯೋಜನಾ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯ ವೈಫಲ್ಯ

ಘಟಕ IIರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬದ ಕಾರಣ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲು ನಿಗದಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ 27 ತಿಂಗಳುಗಳ ವಿಳಂಬದೊಂದಿಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ

ಆದಂತಹ ವಿಳಂಬದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯು ₹ 1,391.33 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಸಂಭಾವ್ಯ ವರಮಾನದ ನಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿತು.

ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು 2010-13ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆದಾರರ ಮೇಲೆ ₹ 1,518.69 ಕೋಟಿ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿ ಖಾಸಗಿ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಅಧಿಕ ದರಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಖರೀದಿಸಿತ್ತು.

ಬಂಡವಾಳೀಕರಿಸಲಾಗಿದ್ದ ವಾಸ್ತವಿಕ ವೆಚ್ಚವು ವಿಳಂಬದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಅವಧಿಗೆ ಸಾಲದ ಮೇಲೆ ಪಾವತಿಸಲಾದ ಬಡ್ಡಿಯ ಮೊತ್ತ ₹ 178.70 ಕೋಟಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಅದು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಗುತ್ತಿಗೆ ಅನುವುಗಳಿಗೆ ಮೊರೆಹೋಗುವಲ್ಲಿನ ವೈಫಲ್ಯ

ಸಮರ್ಪಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸದೆಯೇ ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹಣಕಾಸಿನ ತೊಡಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬ ಉಂಟಾಗುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಕಂಪನಿಯು ಕಚ್ಚಾ ನೀರಿನ ಕೊಳದ ಹಂತ I ಮತ್ತು IIರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬಕ್ಕೆ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ₹ 5.42 ಕೋಟಿ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲಗೊಂಡಿತ್ತು.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಳಕೆ

ಘಟಕ Ic ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಳಕೆಯು ಬಾಯ್ಲರ್, ಶೀತಲಗೊಳಿಸುವ ಗೋಪುರ ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ಥಾವರದ ಬಿಡಿಭಾಗಗಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರದ ವಾಸ್ತವಾಂಶದ ಕಾರಣ 2009-10ರಲ್ಲಿದ್ದ ಶೇಕಡಾ 84.67ರಿಂದ 2013-14ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 80.86ಕ್ಕೆ ಅವಿರತ ಇಳಿಮುಖತೆಯನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದರ ಕಾರಣ ಸಂಭವಿಸಿದ ನಷ್ಟವು ₹ 102.28 ಕೋಟಿ ಆಗಿತ್ತು.

ಅಧಿಕಗೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ಥಾವರ ಶಾಖ ದರ

ಸ್ಥಾವರ ಶಾಖ ದರವು ಸಿಇಆರ್‌ಸಿ/ಪಿಪಿಯಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಮಾಣಿಕ ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಆರ್ ಆಗಿದ್ದ 2,450 ಕೆಸಿಎಎಲ್/ಕೆಡಬ್ಲ್ಯೂಎಚ್‌ಗಿಂತ ಬಹಳಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು; ವಾಸ್ತವಿಕ ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಆರ್ 2,808 ಕೆಸಿಎಎಲ್/ಕೆಡಬ್ಲ್ಯೂಎಚ್‌ನಿಂದ 3,093 ಕೆಸಿಎಎಲ್/ಕೆಡಬ್ಲ್ಯೂಎಚ್‌ರ ನಡುವೆ ಇದ್ದಿತು. ಅಧಿಕಗೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ಥಾವರ ಶಾಖದ ದರದ ಕಾರಣ ಸಂಭವಿಸಿದ ನಷ್ಟವು 2009-13ರಲ್ಲಿ ₹ 239.14 ಕೋಟಿ ಆಗಿತ್ತು.

ಸಾಲ-ಈಕ್ವಿಟಿ ಮಿಶ್ರಣ

ಕಂಪನಿಯು ಸಾಲ-ಈಕ್ವಿಟಿ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕ ಹಣಕಾಸು ಮಿಶ್ರಣದ ಬದಲಾಗಿ ಸವಿವರ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಲಾಗಿದ್ದ 80:20 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜು ಕಂಪನಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿತು, ಇದರಿಂದ ₹ 45.31 ಕೋಟಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವಸೂಲಾತಿಯಾಗಲಿದ್ದು, ಅದು 2009-14ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆದಾರರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೊರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆದಾರರ ಮೇಲೆ ಉಳಿದ ಪಿಪಿಎ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ₹ 181.24 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಹೊರೆಯಾಗುವುದು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಪ್ರಮಾಣಿಕಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದಿದ್ದುದು

ಹಾರು ಬೂದಿಯನ್ನು ಹೊರ ಹಾಕುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ್ದ ಶೇಕಡಾ 100ಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕವು, ಹಾರುವ ಬೂದಿಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಚ್ 2014ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 45ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಸಾಧಿಸಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ನಿರೀಯಗಳು ಹಾಗೂ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಪೀಠಿಕೆ

2.1.1. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸ್ಥಾವರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಯೋಜನೆ, ಉತ್ತೇಜನ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯುತ್ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತವನ್ನು ಕಂಪನಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1956ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕಂಪನಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು (ಜುಲೈ 1970).

ತ್ವರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ, ಯಶಸ್ವೀ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿದ್ಯುದೀಕರಣ ಹಾಗೂ ನೀರಾವರಿ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರೀ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ತಿಗಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆಯು ವಿಪರೀತವಾದ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಕಂಡಿತ್ತು. ಭಾರತದ ಹದಿನಾರನೆಯ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು (2001-02), ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಕೊರತೆಯು 2001-02ರಲ್ಲಿದ್ದ 702 ಮೆವ್ಯಾನ್ರಿಂದ 2005-06ರಲ್ಲಿ 1,381 ಮೆವ್ಯಾನ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಳಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಹಾಗೂ ಮೂಲ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಕೊರತೆಯು 2001-02ರಲ್ಲಿದ್ದ 1,711 ದಶಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವ್ಯಾಟ್ ಅವರ್‌ನಿಂದ (ಕೆಡಬ್ಲ್ಯೂಎಚ್) 2005-06ರಲ್ಲಿ 3,872 ದಶಲಕ್ಷ ಕೆಡಬ್ಲ್ಯೂಎಚ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಳಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಪ್ರಕ್ಷೇಪಿಸಿತ್ತು.

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಕಂಪನಿಯು, ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ 1,000 ಮೆವ್ಯಾ (2 x 500 ಮೆವ್ಯಾ) ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಒಂದು ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸ್ಥಾವರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿತು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2001), ಅದಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು (ಜನವರಿ 2002/ಜೂನ್ 2002). ಕಂಪನಿಯು ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ (ಬಳ್ಳಾರಿ ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರ -ಬಿಟಿಪಿಎಸ್)1,000 ಮೆವ್ಯಾ (2 x 500 ಮೆವ್ಯಾ) ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಎರಡು ಘಟಕಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಚ್ 2009ರಲ್ಲಿ (ಘಟಕ I) ಹಾಗೂ ಫೆಬ್ರವರಿ 2013ರಲ್ಲಿ (ಘಟಕ II) ಕಾರ್ಯಾರಂಭಗೊಳಿಸಿತು.

ಕಂಪನಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನೆಯು ನಿರ್ದೇಶಕ ಮಂಡಳಿಯ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದೆ (ಮಂಡಳಿ). ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಮಂಡಳಿಯ ಪದನಿಮಿತ್ತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಾರ್ಚ್ 2014ರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ, ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಸೇರಿದಂತೆ 11 ಸದಸ್ಯರುಗಳಿದ್ದರು. ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರವರು ಕಂಪನಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರು. ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸ್ಥಾವರದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ನಿರ್ದೇಶಕರವರು ನಾಲ್ಕು ಮುಖ್ಯ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಹಾಗೂ ಇಬ್ಬರು ಉಪ-ಮಹಾವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ದೈನಂದಿನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು

2.1.2. ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿದ್ದವು:

- ಘಟಕ IIರ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಘಟಕ Iಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿನ ವೈಫಲ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.
- ಭರಿಸಲಾದ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು; ಹಾಗೂ

- ಬಿಟಿಪಿಎಸ್ ಪರಿಸರೀಯ ಹಾಗೂ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪ್ರಮಾಣಕವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

2.1.3. ಕಂಪನಿಯ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಸಾಧನಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿಯನ್ನು ಭಾರತದ ಲೆಕ್ಕನಿಯಂತ್ರಕರು ಮತ್ತು ಮಹಾಲೇಖಪರಿಶೋಧಕರ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 31 ಮಾರ್ಚ್ 2010ಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡ ವರ್ಷದ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿಯಲ್ಲಿ (ವಾಣಿಜ್ಯ) ಸೇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ವರದಿಯು ಬಿಟಿಪಿಎಸ್ ಘಟಕ Iಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಯೋಜನೆ, ನೀಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಚ್ 2010ರವರೆಗೆ ಅದರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು.

ಮುಂದುವರೆದು, ಬಿಟಿಪಿಎಸ್ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದ 'ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಕಲ್ಲು ಗಣಿ ಬ್ಲಾಕುಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ' ಇದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಅನುಪಾಲನಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಕಂಡಿಕೆಯನ್ನು ಭಾರತದ ಲೆಕ್ಕನಿಯಂತ್ರಕರು ಮತ್ತು ಮಹಾಲೇಖಪರಿಶೋಧಕರ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 31 ಮಾರ್ಚ್ 2013ಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡ ವರ್ಷದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಸಮಿತಿಯು ಸಾಧನಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿ ಹಾಗೂ ಅನುಪಾಲನಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಕಂಡಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2014).

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಧನಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಏಪ್ರಿಲ್ 2009ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2014ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಘಟಕ IIಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಘಟಕ Id ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಘಟಕ I ಮತ್ತು ಘಟಕ IIಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪರಿಸರೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟಕಗಳ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು (i) ತಾಂತ್ರಿಕ, ಖರೀದಿ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಮಾಣ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳು, ಘಟಕದ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಭಾಗವು¹⁸ (ಇಪಿಸಿ) ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಹಾಗೂ (ii) ತಾಂತ್ರಿಕ, ಖರೀದಿ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಮಾಣ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳು, ಘಟಕದ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲದ (ನಾನ್-ಇಪಿಸಿ) ಘಟಕಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳು- ಕಚ್ಚಾ ನೀರಿನ ಕೊಳ, ಬೂದಿ ಕೊಳ, ರೈಲು ಮಾರ್ಗದ ಸೈಡಿಂಗ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಕೊಳವೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಾಕುವುದು, ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದವು.

ಘಟಕ IIಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇಪಿಸಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳು ಮೆ. ಭಾರತ್ ಹೆವಿ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (ಬಿಎಚ್‌ಇಎಲ್), ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ಪರಸ್ಪರ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಪತ್ರವನ್ನು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2007) ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಘಟಕ Iಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಗುತ್ತಿಗೆ ಷರತ್ತುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಂಡಿದ್ದವಾಗಿದ್ದು ಹಾಗೂ ಘಟಕ I ಮತ್ತು ಘಟಕ IIಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇಪಿಸಿಯೇತರ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಇತರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಟೆಂಡರು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

¹⁸ ಸರಬರಾಜು ವಿನ್ಯಾಸ/ರೂಪರೇಖೆ, ತಾಂತ್ರಿಕತೆ, ಖರೀದಿ, ತಯಾರಿಕೆ, ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಉಪಕರಣ/ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸವಿವರ ತನಿಖೆ ಹಾಗೂ ಪರೀಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಸಿವಿಲ್ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ/ರೂಪರೇಖೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸೇವೆಯು ಘಟಕವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಡುವವರೆಗಿನ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೆ ಸಾಗಾಣಿಕೆ, ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಣೆ, ಕಾರ್ಯಾಪ್ರವೃತ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಘಟಕ IIಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ₹ 1,680 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಇಪಿಸಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿತು. ಘಟಕ I ಮತ್ತು II ಇಪಿಸಿಯೇತರ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಾದರಿ ಆಯ್ಕೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿತು. ₹ 344.83 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ (ಇಪಿಸಿಯೇತರ) 108 ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ಪೈಕಿ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ₹ 335.33 ಕೋಟಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಮೌಲ್ಯದ 52 ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು¹⁹.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ವಿಧಾನ

2.1.4. ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ವಿಧಾನವು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನೆಯ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ವಿವರಿಸುವುದು, ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿ ಹಾಗೂ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮೂಲಮಾಹಿತಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಹಾಗೂ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೇ, ಕೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ವಿದ್ಯುತ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಆಯೋಗ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಅಧಿಕೃತ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಏಪ್ರಿಲ್ 2014ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾದ ಒಂದು 'ಪ್ರವೇಶ ಸಭೆ'ಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಕಂಪನಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ನಾವು ವಿವರಿಸಿದೆವು. ಕರಡು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2014ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಯಿತು. ನಿರ್ಗಮನ ಸಭೆಯನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 2014ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಇಂಧನ ಇಲಾಖೆಯ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು ಹಾಗೂ ಕಂಪನಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಜೊತೆ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಮಾನದಂಡ

2.1.5. ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

- ಕೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಆಯೋಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಆಯೋಗ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಸಮಿತಿ, ಇವುಗಳ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು/ಪ್ರಮಾಣಕಗಳು/ಆದೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಇಂಧನ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು;
- ಸವಿವರ ಯೋಜನಾ ವರದಿಗಳು, ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ವರದಿಗಳು, ವಿನ್ಯಾಸ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು, ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಖರೀದಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು;
- ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಅಧಿನಿಯಮ (ಕೆಟಿಟಿಪಿ) 1999, ಕೇಂದ್ರ ಜಾಗೃತಿ ಆಯೋಗದ (ಸಿವಿಸಿ) ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು, ಟೆಂಡರು ದಾಖಲೆಗಳು, ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು;
- ಕಂಪನಿಯ ಆಂತರಿಕ ಗುರಿಗಳು, ಕಂಪನಿಯ ಕೈಪಿಡಿಗಳು/ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು, ಕೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಆಯೋಗವು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ

¹⁹ 21 ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಗುತ್ತಿಗೆ ಮೌಲ್ಯವು ₹ 50 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಮೀರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ₹ 327.79 ಕೋಟಿ (ಶೇಕಡಾ 100ರಷ್ಟು ಆಯ್ಕೆ); 31 ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ₹ 50 ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ - ಒಟ್ಟಾರೆ ₹ 7.54 ಕೋಟಿ (ಸರಳ ಯಾದೃಚ್ಛಕ ಆಯ್ಕೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ).

ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸ್ಥಾವರಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಾಧನೆಯ ಮೇಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಳು;

- ಕೇಂದ್ರ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಪರಿಸರೀಯ ಪರಿಮಾಣಗಳು.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಅಂಶಗಳು

2.1.6. ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಧನಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿಯನ್ನು ಅಂತಿಮ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಯೋಜನೆ

2.1.7. ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತಕ್ಕೂ ಮೈಲಿಗಲ್ಲನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು, ವಹಿಸಿಕೊಡಬಹುದಾದ ಯೋಜನೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬಳಕೆ, ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಳಂಬಗಳ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಹಾರಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅದು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಾವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆವು.

ಮೆಗಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ

2.1.7.1. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ನವೆಂಬರ್ 1995ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಮೆಗಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯು 1000 ಮೆವ್ಯಾ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಮೀರಿದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟಾರೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜಿನ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕಾರ್ಯನೀತಿಯು ರಾಜ್ಯ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳಿಗೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳು ವಿದ್ಯುತ್ ದರಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೆಗಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಆಮದು ಸುಂಕ ಪಾವತಿಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ, ಮೊದಲ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಬ್ಲಾಕಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ರಜೆ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟಗಳ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳೀಯ ವಿಧಿಸುವಿಕೆಗಳಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ, ಮುಂತಾದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿದೆ. ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿರುವ 1,000 ಮೆವ್ಯಾ ಹಾಗೂ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಯೋಜನೆಗಳು ಮೆಗಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರವರ್ಗದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

- ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಲಾ 500 ಮೆವ್ಯಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಆಧಾರಿತ ಎರಡು ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು (ಜನವರಿ 2002/ಜೂನ್ 2002). ಯೋಜನೆಯ (ಘಟಕ I ಮತ್ತು ಘಟಕ II) ಒಟ್ಟಾರೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ₹ 4,191.75 ಕೋಟಿ²⁰ ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಎರಡೂ ಘಟಕಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಬಿಟಿಪಿಎಸ್ ಮೆಗಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ, ಮಂಡಳಿಯು ಮೆಗಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿತು (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2003). ದಕ್ಷಿಣ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂಡಳಿಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳು ಬಿಟಿಪಿಎಸ್ ಘಟಕ IIರಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ತಮ್ಮ

²⁰ ಘಟಕ I - ₹ 2,230.75 ಕೋಟಿ; ಘಟಕ II - ₹ 1,961 ಕೋಟಿ.

ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಂಡಳಿಯು ಗಮನಿಸಿತು (ಏಪ್ರಿಲ್ 2004) ಹಾಗೂ ತದನಂತರ ಬಿಟಿಪಿಎಸ್ ಸ್ಥಾವರದಿಂದ ಭಾಗಶಃ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿಗಮದ ಮೂಲಕ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಅನುಮೋದಿಸಿತು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2004).

- ಬಿಟಿಪಿಎಸ್ ಮೆಗಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಕೂಡಿಬರುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಂಪನಿಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಿತಿಯು ಚರ್ಚಿಸಿತು (ಫೆಬ್ರವರಿ 2004/ಜುಲೈ 2004) ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದಾದ ಉಳಿತಾಯವು ₹ 133 ಕೋಟಿ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಹಾಗೂ 25 ವರ್ಷಗಳ ಒಂದು ಅವಧಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ದರಗಳನ್ನು ಇಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆಗಬಹುದಾದ ಉಳಿತಾಯವು ₹ 1,124 ಕೋಟಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿತು. ಎರಡೂ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದರಿಂದ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಮಿತವ್ಯಯತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯ ಸಮಯವನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಸುಲಭಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಗಮನಿಸಿತು (ಏಪ್ರಿಲ್ 2004).

ನಾವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆವು

- ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಇಂಧನ ಇಲಾಖೆಯು, ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ಮಾರಾಟದ ಷರತ್ತಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದೆಯೇ ಬಿಟಿಪಿಎಸ್ ಮೆಗಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ಕೋರಿ ಕೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಿತು (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2004). ಕೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಘಟಕ IIರಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಸಾರಣ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಿಟಿಪಿಎಸ್ ಮೆಗಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2004).
- ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಮೆಗಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಅರ್ಹತೆಯು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆಯೇ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೋರಿತ್ತು. ಮುಂದುವರೆದು, ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳು ಘಟಕ IIರಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಅಂತರ ರಾಜ್ಯ ಮಾರಾಟದ ಷರತ್ತಿನಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡುವಂತೆ ಕೋರಿದ್ದು ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.
- ಕಂಪನಿಯ ಮಂಡಳಿ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಿತಿಯು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿನ ಗಮನಾರ್ಹ ಉಳಿತಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆಗಬಹುದಾದ ವಿದ್ಯುತ್ ದರಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಘಟಕ IIನ್ನು ಘಟಕ Iರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಘಟಕ Iರ ಕಾರ್ಯಾರಂಭಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ವಿಳಂಬಗೊಳಿಸುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಕಂಪನಿಯು ಎರಡೂ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿತು.
- ಕಂಪನಿಯು ಘಟಕ Iನ್ನು ನಿಗದಿತ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರಲೂ ಇಲ್ಲ, ಅದು 15 ತಿಂಗಳುಗಳಷ್ಟು ವಿಳಂಬಗೊಂಡಿದ್ದು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಿತವ್ಯಯಗೊಳಿಸುವ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ ದರವನ್ನು ಇಳಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ರಾಜ್ಯವು ವಿದ್ಯುತ್ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಿಳಿಸಿತು

(ನವೆಂಬರ್ 2014). ಹಣಕಾಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಕಂಪನಿಯು ತಿಳಿಸಿತು.

ತದನಂತರದ ಕಂಡಿಕೆ 2.1.11.3ರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಬಿಟಿಪಿಎಸ್ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಉತ್ತರವು ಒಪ್ಪುವಂತಿಲ್ಲ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಹೊರಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಕಂಪನಿಯು ಹಣಕಾಸಿನ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಯಾವುದೇ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಚರ್ಚಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಸಿಗಬಹುದಾದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರವು ಹಣಕಾಸನ್ನು ಅನುವು ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಕಂಪನಿಯು ತನ್ನ ತಾರ್ಕಿಕ ಫಲಿತಾಂಶದ ಕಡೆಗೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ₹ 1,257 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಉಳಿತಾಯವು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ತಲುಪಲಿಲ್ಲ.

ಮೂಲಭೂತಸೌಕರ್ಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದು

2.1.7.2. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮೂಲಭೂತಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯು (ಕಾರ್ಯನೀತಿ) ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಂಡವಾಳ ಸರಕುಗಳು ಹಾಗೂ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆಯ ವಿನಾಯಿತಿಯು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅಥವಾ ಯೋಜನೆಯು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೆ ಯಾವುದು ಮುಂಚೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ಎಂಬುದನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿದೆ (ಜುಲೈ 2007), ವಿನಾಯಿತಿಯು, ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಯಂತ್ರಗಳು, ಉಪಕರಣಗಳು, ಹಾಗೂ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿತ್ತು.

ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿ ಒಂದು ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿತು (ಮೇ 2009) ಅದರಂತೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿರುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಕುರುಹಾಗಿ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು, ಮೂಲಭೂತಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಇವರಿಂದ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಿತ್ತು.

ನಾವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆವು:

- ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಮೇ 2009ರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತಾದರೂ, ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷಗಳ ವಿಳಂಬದನಂತರ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2010ರಲ್ಲಿ, ಬಿಟಿಪಿಎಸ್ I ಮತ್ತು IIಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ಕಂಪನಿಯು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕೋರಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕಂಪನಿಯಿಂದ ಕೆಲವು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನಂತರ (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2010), ಘಟಕ I ಮತ್ತು IIನ್ನು ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಮೂಲಭೂತಸೌಕರ್ಯಗಳ ಯೋಜನೆಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿತು (ಜುಲೈ 2011) ಹಾಗೂ ಕಂಪನಿಯು ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೋರಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿತು.
- ಕಂಪನಿಯು ಘಟಕ I ಮತ್ತು IIಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ₹ 27.31 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಪಾವತಿಸಿತ್ತು (2004-11). ಇದು 2009-11ರಲ್ಲಿ ಘಟಕ IIಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದ್ದ ₹ 5.88 ಕೋಟಿಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೋರಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಮೇ 2009ರಲ್ಲಿಯೇ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು.
- ಕಂಪನಿಯು ವಿದ್ಯುತ್ ದರಪಟ್ಟಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕೋರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಘಟಕ I ಮತ್ತು IIಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ₹ 15.60 ಕೋಟಿ ಮತ್ತು ₹ 11.71 ಕೋಟಿ ಪ್ರವೇಶ

ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿತ್ತು. ಘಟಕ Iಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯುತ್ ದರಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೆಇಆರ್‌ಸಿ ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅನುಮೋದಿಸಿದ್ದು (ನವೆಂಬರ್ 2010) ಘಟಕ IIಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿದ್ಯುತ್ ದರಪಟ್ಟಿಯು ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಾಕಿ ಇತ್ತು (ನವೆಂಬರ್ 2014). ಕಂಪನಿಯು ವಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆಗಳ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆಯ ಮರುಪಾವತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ (ನವೆಂಬರ್ 2014) ₹ 5.88 ಕೋಟಿಯ ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದ ತೆರಿಗೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ₹ 27.31 ಕೋಟಿ ವಿದ್ಯುತ್ ದರಪಟ್ಟಿಯ ಮೂಲಕ ವಸೂಲಾತಿ ಮಾಡುವಂತಾಗುತ್ತದೆ, ಅದು ಬಳಕೆದಾರರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೊರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆಯು ಮರುಪಾವತಿಗೊಂಡನಂತರ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿನ ಇಳಿಮುಖಿತೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜು ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014).

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು, ಘಟಕವು ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಹವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಘಟಕ II ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ ದರಪಟ್ಟಿಯು ಈಗಾಗಲೇ ಅಂತಿಮ ರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತರವು ಮೌನವಾಗಿದೆ, ಈ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದುವರೆದು, ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೋರುವಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬದ ಕಾರಣ, ಘಟಕ IIರ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವು ₹ 5.88 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಸರಬರಾಜು

2.1.7.3. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಬಿ.ಟಿ.ಪಿ.ಎಸ್ I ಮತ್ತು ಘಟಕ IIರ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವೆಸ್ಟ್ ಕೋಲ್‌ಫೀಲ್ಡ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್‌ನ (ಡಬ್ಲ್ಯು.ಸಿ.ಎಲ್) ಆಯಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2003). ಕಂಪನಿಯ ಒಂದು ಜಂಟಿ ಸಾಹಸೋದ್ಯಮವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಇಂಟಿಮಿ ಕೋಲ್ ಮೈನ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್‌ನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಗಣಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಬಿಟಿಪಿಎಸ್‌ಗೆ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಂತಿಮ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಅದಾಗಲೇ ಜೂನ್ 2002ರಲ್ಲಿ ಘಟಕ IIರ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಿತಾದರೂ, ಘಟಕ Iಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಸರಬರಾಜಿಗೆ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿತ್ತು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2004) ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದೆವು. ಜಂಟಿ ಸಾಹಸೋದ್ಯಮವು ಎರಡೂ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿದ್ದಿತಾದರೂ ಹಾಗೂ ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಘಟಕ IIರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಅಂತಿಮ ರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದವಾದರೂ ಕಂಪನಿಯು, ಘಟಕ Iಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಸರಬರಾಜು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಕೆಇಸಿಎಂಎಲ್ ಜೊತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು (ಮೇ 2007). ಕೆಇಸಿಎಂಎಲ್‌ನಿಂದ ಘಟಕ IIಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲನ್ನು ಮಹಾನದಿ ಕೋಲ್‌ಫೀಲ್ಡ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಹಾಗೂ ಸಿಂಗರೇಣಿ ಕೋಲ್ ಕಂಪನಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಇವರುಗಳಿಂದ ಕೆಇಸಿಎಂಎಲ್‌ಗಿಂತ ಅಧಿಕ ದರಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಖರೀದಿಸುವಂತಾಯಿತು(ಡಿಸೆಂಬರ್ 2010).

ಘಟಕ IIರ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಂತಿಮ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವಲ್ಲಿನ ವಿಫಲತೆಯ ಕಾರಣ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2013ರವರೆಗೆ ಭರಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವೆಚ್ಚದ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತದ ಲೆಕ್ಕನಿಯಂತ್ರಕರು ಮತ್ತು ಮಹಾಲೇಕ್ಷಪರಿಶೋಧಕರ 31 ಮಾರ್ಚ್ 2013ಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡ ವರ್ಷದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಟೀಕಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಕಂಪನಿಯು

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2013ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2014ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ₹ 114.17 ಕೋಟಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಭರಿಸಿತ್ತು ಹಾಗೂ 2014-15ನೇ²¹ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ₹ 263.78 ಕೋಟಿ²² ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸುತ್ತದೆ.

ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಬ್ಲಾಕುಗಳಲ್ಲಿ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯಬಹುದಾದ ಮೀಸಲುಗಳು ಕೇವಲ ಒಂದು ಘಟಕಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟಿದ್ದವು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014).

ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಗಣಿಗಳಿಂದ ಘಟಕ IIರ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆಗಸ್ಟ್ 2011ರಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಘಟಕ IIರ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಯೋಜನೆಯ (ಮೇ 2007) ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಕಂಪನಿಯು ₹ 377.95 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಉತ್ತರವು ಒಪ್ಪುವಂತಿಲ್ಲ.

ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಗೊಳಿಸುವಿಕೆ

ಯೋಜನಾ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯ ಜಾರಿಕೆ

2.1.8.1. ಬಿಟಿಪಿಎಸ್ ಘಟಕ IIರ ನಿರ್ಮಾಣದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ₹ 1,961 ಕೋಟಿ ಇಪಿಸಿ ಹಾಗೂ ಇಪಿಸಿಯೇತರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇಪಿಸಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಿಗೆ ಆಶಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಬಿಬಿಇಎಲ್‌ಗೆ ಆಗಸ್ಟ್ 2006ರಲ್ಲಿ ₹ 1,680 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು 38 ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕಿತ್ತು (ನವೆಂಬರ್ 2010). ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ದಿನಾಂಕವು 19 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2007 ಆಗಿದ್ದಿತು. ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬಕ್ಕೆ ಗುತ್ತಿಗೆ ಮೌಲ್ಯದ ಗರಿಷ್ಠ ಶೇಕಡಾ 15ರ ದರದಲ್ಲಿ ಸಮಾಪನ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಲು ಗುತ್ತಿಗೆಗಳು ಅನುವು ಮಾಡಿದ್ದವು. ₹ 2,035.69 ಕೋಟಿ²³ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಿದನಂತರ 27 ತಿಂಗಳುಗಳ ವಿಳಂಬದೊಂದಿಗೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು (ಫೆಬ್ರವರಿ 2013). ಕಂಪನಿಯು ₹ 240.66 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಸಮಾಪನ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ದಂಡವನ್ನು ವಸೂಲಾತಿ ಮಾಡಿತ್ತು.

ನಾವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆವು:

- ಬೂದಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸ್ಥಾವರ, ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸ್ಥಾವರ ಹಾಗೂ ಆರ್‌ಸಿಸಿ ಚಿಮಣಿಗಳನ್ನು, ಕಾರ್ಯಾರಂಭಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿನ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ವಿಳಂಬವು ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ವಿಳಂಬಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ 5ರಿಂದ 18 ತಿಂಗಳುಗಳ ವಿಳಂಬವಾಗಿತ್ತು. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಈ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು 4ರಿಂದ 39 ತಿಂಗಳುಗಳ ವಿಳಂಬದೊಂದಿಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

²¹ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪಿನಂತೆ (ಆಗಸ್ಟ್ 2014), ಕಂಪನಿಗೆ ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಬ್ಲಾಕುಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯು ಏಪ್ರಿಲ್ 2015ರಿಂದ ರದ್ದುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

²² ₹ 1,552.15 (2013-14ರಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಸಿಸಿಎಲ್ ಮತ್ತು ಎಂಸಿಎಲ್ ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೆ.ಟನ್ ಒಂದಕ್ಕೆ ₹ 4,518ರ ಸರಾಸರಿ ದರ ಹಾಗೂ ಕೆಇಸಿಎಂಎಲ್ ವಿಧಿಸಿದ್ದ ದರ ಮೆ.ಟನ್ ಒಂದಕ್ಕೆ ₹ 2,965.85 - ಇವೆರಡರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ) ಇದನ್ನು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಗುಣಿಸುವುದು (ವಾಸ್ತವಿಕ ಬಳಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2013ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2014ರ ಅವಧಿಗೆ 7,35,551.52 ಮೆ.ಟನ್‌ಗಳು; 2014-15ರಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದ 16,99,440 ಮೆ.ಟನ್‌ಗಳು ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನ ಬಳಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ)

²³ ಸಮಾಪನ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ದಂಡವನ್ನು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಾವರದ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಮಾರಾಟವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದನಂತರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

- ಈ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸದಿದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದ ಘಟಕ Iರ ಕಾರ್ಯಾರಂಭಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ 15 ತಿಂಗಳುಗಳ ವಿಳಂಬಗೊಂಡಿದ್ದರ ಪೂರ್ವನಿದರ್ಶನವಿತ್ತಾದರೂ, ಕಂಪನಿಯು ಇಪಿಸಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಟೆಂಡರು ಸವಾಲು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ವಹಿಸುವ ಬದಲು ಬಿಎಚ್‌ಇಎಲ್‌ಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ವಹಿಸಿತ್ತು. ಬಿಎಚ್‌ಇಎಲ್ ಘಟಕ IIಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೂ ಅದೇ ರೀತಿಯ ಮಂದಗತಿಯ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಸಮಾಪನ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಿದ್ದು ನಿರೋಧಕ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಘಟಕ IIನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮಂಡಳಿಯು ಚರ್ಚಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.
- ಕಂಪನಿಯು ₹ 1,391.33 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಸಂಭಾವ್ಯ ವರಮಾನದ ನಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿತು (ವಸೂಲಾತಿ ಮಾಡಲಾದ ಸಮಾಪನ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ದಂಡವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದನಂತರ).
- ಘಟಕಗಳ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬವು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಅಧಿಕ ದರಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಖರೀದಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಇದು 2010-13ರಲ್ಲಿ ₹ 1,518.69 ಕೋಟಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೊರೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹೇರಿತು. ಮುಂದುವರೆದು, ಬಂಡವಾಳೀಕರಿಸಲಾದ ವಾಸ್ತವಿಕ ವೆಚ್ಚವು ವಿಳಂಬವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾದ ಅವಧಿಗೆ ಪಾವತಿಸಲಾದ ₹ 178.70 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಈ ವೆಚ್ಚವು ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಖರೀದಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಿದ್ಯುತ್ ದರಪಟ್ಟಿಯ ಮೂಲಕ ವಸೂಲಾತಿ ಮಾಡಲು ಕಂಪನಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ, ಹೊರೆಯು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ವಸೂಲಾತಿ ಮಾಡಲಾದ ಸಮಾಪನ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ದಂಡದ ಮೊತ್ತವನ್ನೂ ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014). ವಿಳಂಬದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಖರೀದಿಸಿದ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ಸಾಲಗಳ ಮೇಲೆ ಪಾವತಿಸಲಾದ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತಾದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಅದು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೊರೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಉತ್ತರವು ಒಪ್ಪುವಂತಿಲ್ಲ.

ಕಚ್ಚಾ ನೀರಿನ ಕೊಳದ ನಿರ್ಮಾಣ

2.1.9. ಬಿಟಿಪಿಎಸ್‌ನ (1000 ಮೆವ್ಯಾ) ವಾರ್ಷಿಕ ನೀರಿನ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು 1.03 ಸಾವಿರ ದಶಲಕ್ಷ ಘನ ಅಡಿ (ಟಿಎಂಸಿ) ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಬಿಟಿಪಿಎಸ್‌ನಿಂದ 37 ಕಿಮೀಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮರಳೇಹಳ್ಳ ತೊರೆಯಿಂದ (ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯ ಉಪ-ನದಿ) ತರುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ನೀರು ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಂಟರಿಂದ ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ಮೂರರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳ ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಕಚ್ಚಾ ನೀರಿನ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಎರಡು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ:

2.1.9.1. ಜಲಾಶಯದ ಮಟ್ಟದವರೆಗೂ ಏರಿಯು 483.3 ಮೀಟರುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದ ಕಚ್ಚಾ ನೀರಿನ ಕೊಳದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಆರ್‌ಎನ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಅಂಡ್ ಕಂಪನಿಗೆ (ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು) ₹ 25.13 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2004), ಅದು ಟೆಂಡರಿಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಮೊತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಶೇಕಡಾ 43.81ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ 14 ತಿಂಗಳುಗಳ ಒಳಗೆ ಅಂದರೆ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2005ರ ಒಳಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕಿತ್ತು.

ಸವಿವರ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸದೆಯೇ ಅಂದಾಜು

2.1.9.2. ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ (2002) ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೊಳದ ಪ್ರದೇಶವು ಅಗತ್ಯ ದಪ್ಪದ ಎರೆ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂಬ ಊಹೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಾಮಗಾರಿಗೆ ಅಂದಾಜನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಯಿತು. ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕೊಳದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎರೆ ಮಣ್ಣು ಇರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಕೊಳದ ತಳಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು (ಮೇ 2005). ಕಾಮಗಾರಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕಾರಣ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಹೊರೆಯು ₹ 9.99 ಕೋಟಿ ಆಗಿತ್ತು. ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸುವ ಮೊದಲು ಸವಿವರ ಪರೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವಲ್ಲಿನ ವೈಫಲ್ಯವು ಅಂದಾಜನ್ನು ದೋಷಯುಕ್ತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೇ, ಟೆಂಡರು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ₹ 9.99 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಂದಾಜನ್ನು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಆಯ್ಕೆ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯತೆ ಆಧಾರಿತ ಕೊಳದ ತಳಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014).

ಕಾಮಗಾರಿಯ ಯಥಾವತ್ತಾದ ಅಂದಾಜನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲದೇ ಸವಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ದರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಆಯ್ಕೆ ಪದ್ಧತಿಯ ಬದಲಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಉತ್ತರವು ಒಪ್ಪುವಂತಿಲ್ಲ. ಮುಂದುವರೆದು, ಬಿ.ಟಿ.ಪಿ.ಎಸ್ ಇರುವ ಸಂಡೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಪದರವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೂಡಿದೆ, ಅದನ್ನು ಕಂಪನಿಯು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಇದು ನಿವೇಶನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತದನಂತರ ನಡೆಸಲಾಗಿದ್ದ ಸವಿವರ ಪರೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದಲೂ ಸಾಬೀತಾಗಿತ್ತು.

ಗುತ್ತಿಗೆ ಅನುವುಗಳಿಗೆ ಮೊರೆ ಹೋಗುವಲ್ಲಿನ ವೈಫಲ್ಯ

2.1.9.3. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು, ಅವೆಂದರೆ ಕಾಮಗಾರಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆ, ರೂಪುರೇಖೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬ ಹಾಗೂ ಉಪಯುಕ್ತ ಮಣ್ಣು ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದನಂತರ ಮೂಲ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಿನಾಂಕವಾಗಿದ್ದ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2005ರಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2006ರವರೆಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕಂಪನಿಯು ವಿಸ್ತರಿಸಿತು. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು, ಅದಾಗ್ಯೂ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2006ರ ವೇಳೆಗೆ, ಅವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದ 483.3 ಮೀಟರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ 476 ಮೀಟರುಗಳಷ್ಟು ಏರಿಯ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದರು.

ನಾವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆವು:

- ಪರಿಮಾಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ವಿನ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ರೂಪುರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಗುತ್ತಿಗೆ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವಂತೆ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಕೋರಿದ್ದರಿಂದ ಕಂಪನಿಯು ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಚ್ 2007ರವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿತು. ಕಂಪನಿಯು ಮೊದಲ ದೃಷ್ಟಾಂತದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2006ರವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಎರಡನೆಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಸಮಾಪನ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ದಂಡದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ವಿಧಿಸದೆಯೇ ನೀಡಿದ್ದು ಗುತ್ತಿಗೆ ಷರತ್ತುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿತ್ತು.
- ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ನವೆಂಬರ್ 2006ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2007ರ ವಿಸ್ತೃತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಮಗಾರಿಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಂಪನಿಯು ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸದೆಯೇ ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಗಳನ್ನು

ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದ್ದ 150 ದಿನಗಳನ್ನು (ನವೆಂಬರ್ 2006ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2007) ಪರಿಗಣಿಸಿದಂತೆ ₹ 1.88 ಕೋಟಿ ಸಮಾಪನ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ದಂಡದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕಿತ್ತು.

- ಸಂಭಾವ್ಯ ಅಪಾಯ ಹಾಗೂ ವೆಚ್ಚದ ಷರತ್ತಿಗೆ ಮೊರೆಹೋಗದೆಯೇ ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು (ಏಪ್ರಿಲ್ 2007) ಹಾಗೂ ₹ 4.70 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಉಳಿಕೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು (ಆರ್ ಎಲ್ 476ಮೀಟರುಗಳಿಂದ 483.3 ಮೀಟರುಗಳು) ಪರಿಷ್ಕೃತ ದರಗಳ ಷೆಡ್ಯೂಲಿನ (2007-08) ಪ್ರಕಾರ ₹ 12 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಹಂತದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚಳಗೊಂಡಿದ್ದ ₹ 7.30 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆ ಅನುವುಗಳ (ಷರತ್ತು 5.03.04) ಪ್ರಕಾರ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಂದ ವಸೂಲಾತಿ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತಾದರೂ, ಕಂಪನಿಯು ಅದನ್ನು ವಸೂಲಾತಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ವಿಳಂಬವು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸಮಾಪನ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ದಂಡದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ವಿಧಿಸಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಸಂಭಾವ್ಯ ಅಪಾಯ ಹಾಗೂ ವೆಚ್ಚದ ಷರತ್ತಿಗೆ ಮೊರೆಹೋಗದೆಯೇ ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014).

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2006ರವರೆಗೂ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಉತ್ತರವು ಒಪ್ಪುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾರ್ಚ್ 2007ರವರೆಗೂ ಎರಡನೆಯದನ್ನು ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಸಮಾಪನ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ದಂಡದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ವಿಧಿಸದೆಯೇ ನೀಡಿದ್ದು ಸಮರ್ಥನೀಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಸೂಲಾತಿ ಮಾಡದಿರುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಅನರ್ಹ ಲಾಭ

2.1.9.4. ಕಾಮಗಾರಿಯ ಮೂಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರದಿದ್ದ ಎರೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದ ಕಾಮಗಾರಿಯ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಬಾಬಿನ ದರವನ್ನು ದರಗಳ ಷೆಡ್ಯೂಲಿನಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಬಾಬಿಗಳಿಗೆ ದರವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ದರಗಳ ಷೆಡ್ಯೂಲಿನ ಪ್ರಕಾರ ಬಾಬಿನ ಮೂಲ ದರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಎರೆ ಮಣ್ಣಿನ ವೆಚ್ಚ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ರಾಜಧನ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತರೆ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ತದನಂತರ, ಆರೀತಿ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮೊತ್ತದ ಮೇಲೆ ಟೆಂಡರು ಸೋಡಿಯನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಕಂಪನಿಯು, ಆದಾಗ್ಯೂ, ಟೆಂಡರು ಸೋಡಿಯನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಇತರೆ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಕೇವಲ ಬಾಬಿನ ಮೂಲ ದರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸಿತ್ತು (ಮೇ 2007). ಇದು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ₹ 1.73 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಅನರ್ಹ ಲಾಭವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಪಾವತಿಯು, ಅಂತಹುದೇ ಇತರ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಮಾರ್ಗಾಂತರದ ಮೂಲಕ ಆಗಿತ್ತು.

ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದನಂತರ ಕಾಮಗಾರಿಯ ದರವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014). ಇತರೆ ಸಂಬಂಧಿತ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಕೇವಲ ಮೂಲ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಟೆಂಡರು ಸೋಡಿಯನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಉತ್ತರವು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಎರೆ ಮಣ್ಣಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ವಸೂಲಾತಿ ಮಾಡದಿದ್ದುದು

2.1.9.5. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು 4.14 ಲಕ್ಷ ಘ.ಮೀ.ನಷ್ಟು ಎರೆ ಮಣ್ಣಿನ ಪೈಕಿ 0.41 ಲಕ್ಷ ಘ.ಮೀ. ಅನ್ನು ಕಂಪನಿಯ ಬೂದಿ ಕೊಳ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು, ಬೂದಿ ಕೊಳದಿಂದ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ

ಎರೆ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಫ.ಮೀ. ಒಂದಕ್ಕೆ ₹ 95.75ರಂತೆ²⁴ ಪ್ರಮಾಣಾನುಗುಣ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆಯೇ ಪಾವತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಇದು ₹ 0.39 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪಾವತಿಯಾಗುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತ್ತು.

ಕಂಪನಿಯು ಫ.ಮೀ. ಒಂದಕ್ಕೆ ₹ 135 ದರದಲ್ಲಿ ಪಾವತಿಸಿತು, ಅದು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ದರ ಫ.ಮೀ. ಒಂದಕ್ಕೆ ₹ 150ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014). ₹ 150ರ ದರವು ಏಕರೂಪದ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಆಗಿದ್ದು, ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದ ಪಾವತಿಯು ಎರೆ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಉತ್ತರವು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಮುಂದುವರೆದು ಫ.ಮೀ. ಒಂದಕ್ಕೆ ₹ 135 ದರವು ಘನ ಮೀಟರು ಒಂದಕ್ಕೆ ₹ 95.75ರಷ್ಟು ಮೊತ್ತದ ಎರೆ ಮಣ್ಣಿನ ಮೌಲ್ಯ, ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಹಾಗೂ ರಾಜಧನದ ಮೊತ್ತ ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು, ಅದನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು.

ಗುತ್ತಿಗೆ ಅನುವುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ದಂಡದ ಮೊತ್ತದ ಮರುಪಾವತಿ

2.1.10 ಕಂಪನಿಯು, ಕಚ್ಚಾ ನೀರಿನ ಕೊಳದ ಏರಿಯ ಆರ್‌ಎಲ್ 487.50 ಮೀಟರುಗಳವರೆಗಿನ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಮೆ. ಎಸ್‌ಇಡಬ್ಲ್ಯು ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್‌ಗೆ ₹ 58.99 ಕೋಟಿಗೆ ಹಂತ IIರಲ್ಲಿ ನೀಡಿತು (ಮಾರ್ಚ್ 2010). ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು 18 ತಿಂಗಳುಗಳ ಒಳಗೆ ಅಂದರೆ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2011ರ ವೇಳೆಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಗುತ್ತಿಗೆಯು ದರ ವ್ಯತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿತ್ತು ಹಾಗೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಿನಾಂಕದ ನಂತರವೂ ಸಂಚಿತ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು²⁵ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬವು ದಂಡವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಗುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕಾರ, ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಏರಿಯ ಆರ್‌ಎಲ್ 487.50 ಮೀಟರುಗಳವರೆಗಿನ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಜುಲೈ 2011ರ ವೇಳೆಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಕಂಪನಿಯು, ಆದಾಗ್ಯೂ, ಜುಲೈ 2012ರ ವೇಳೆಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕಿದ್ದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿತು (ಫೆಬ್ರವರಿ 2012). ಮಣ್ಣು ಲಭ್ಯವಿರದಿದ್ದುದು, ವಿನ್ಯಾಸ ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗೂ ಭೂ ಅಗತದ ಮೇಲಿನ ನಿಷೇಧ, ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಂತೆ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು, ಮಣ್ಣು ಲಭ್ಯವಿರದಿದ್ದುದು, ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನೇ ಪುನಃ ನೀಡಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಜುಲೈ 2012ರ ವೇಳೆಗೂ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಕೋರಿದರು (ಆಗಸ್ಟ್ 2012/ಜೂನ್ 2013), ಕಂಪನಿಯು ಗುತ್ತಿಗೆ ಅವಧಿಯನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ 2013ರವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿತು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2012/ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2013). ಆರ್‌ಎಲ್ 487.50 ಮೀಟರುಗಳವರೆಗಿನ ಏರಿಯ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಕಾಲುವೆಗಳು ಹಾಗೂ ರಸ್ತೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಪೂರಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಬಾಕಿ ಇರುವಂತೆ ಜೂನ್ 2013ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ವಿಳಂಬಗಳು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ ವಿರುದ್ಧ ಆರೋಪಯೋಗ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2012ರಿಂದ ಆಗಸ್ಟ್ 2013ರ ಅವಧಿಗೆ ವಸೂಲಾತಿ ಮಾಡಿದ್ದ ₹ 3.54 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ದಂಡವನ್ನು ಕಂಪನಿಯು ಮರುಪಾವತಿಸಿತು. (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2012/ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2013) ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದೆವು. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಮೀರಿದ್ದಂತೆ ಮಣ್ಣು ಸಿಗದಿದ್ದುದು, ವಿನ್ಯಾಸ ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗೂ ಭೂ ಅಗತದ ಮೇಲಿನ ನಿಷೇಧ, ಇವುಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಕಂಪನಿಯು ಜುಲೈ 2012ರವರೆಗೂ ಎರಡು ಸಲ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದ್ದಿತು ಎಂಬ ವಾಸ್ತವಾಂಶದ ಕಾರಣ, ಮರುಪಾವತಿಯು ಗುತ್ತಿಗೆಯ ಷರತ್ತುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಏಕರೂಪದ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸದೇ ಜುಲೈ 2012ರನಂತರಕ್ಕೂ ಗುತ್ತಿಗೆ ಅವಧಿಯನ್ನು

²⁴ ಘನಮೀ ಒಂದಕ್ಕೆ ₹ 80.75ರ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ವೆಚ್ಚ, ಎರೆ ಮಣ್ಣಿನ ಮೌಲ್ಯ ಫ.ಮೀ. ಒಂದಕ್ಕೆ ₹ 12ರಂತೆ ಹಾಗೂ ರಾಜಧನ ಫ.ಮೀ. ಒಂದಕ್ಕೆ ₹ 3ರಂತೆ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

²⁵ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2010-ಆರ್‌ಎಲ್ 476ಮೀ; ಫೆಬ್ರವರಿ 2011-ಆರ್‌ಎಲ್ 479ಮೀ; ಜುಲೈ 2011-ಆರ್‌ಎಲ್ 487ಮೀ; ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2011-ಇತರೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು

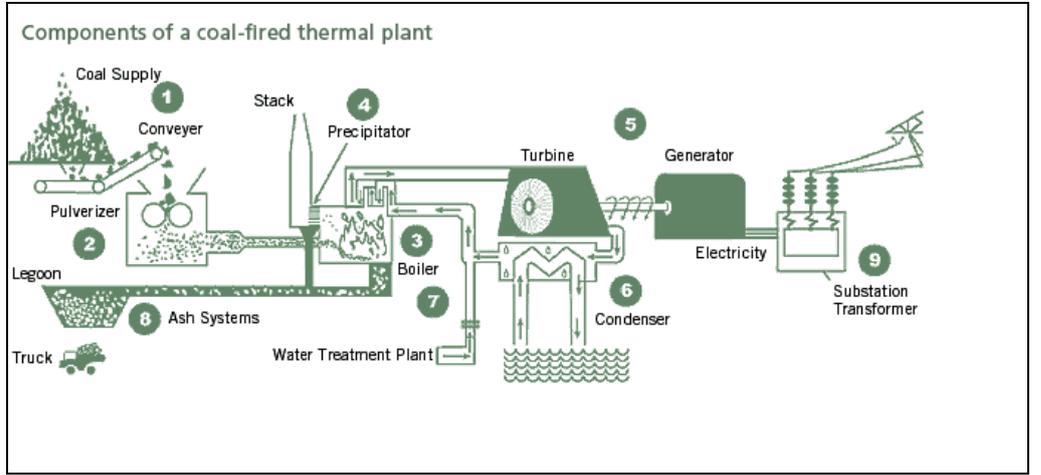
ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದುದರಿಂದ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ₹ 3.54 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಅನರ್ಹ ಲಾಭವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತಾಯಿತು.

ವಿಳಂಬಗಳು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ ವಿರುದ್ಧ ಆರೋಪಯೋಗ್ಯವಾಗಿರದಿದ್ದ ಕಾರಣ ಗುತ್ತಿಗೆ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014). ಜುಲೈ 2012ರಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2013ರವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದು, ಕಂಪನಿಯು ಜುಲೈ 2012ರವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದ ಕಾರಣಗಳನ್ನೇ ಪುನಃ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಮಾಡಿದ ಮನವಿಯ ಕಾರಣ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದ್ದಿತಾದ್ದರಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಒಪ್ಪುವಂತಿಲ್ಲ.

ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ದಕ್ಷತೆ

ಉಷ್ಣ ಸ್ಥಾವರದ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿ

2.1.11. ಒಂದು ಉಷ್ಣ ಸ್ಥಾವರದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಚಿತ್ರಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿರೂಪವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ:

ಒಂದು ಉಷ್ಣ ಸ್ಥಾವರದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಜಲ ಮೂಲದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಕವಾಗಿ ಬಾಯ್ಲರ್ ಒಳಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಬಾಯ್ಲರ್ ಅನ್ನು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಾಯಿಸಲಾಗುವುದು. ಶಾಖವು ಅಧಿಕಗೊಂಡಂತೆ ನೀರು ಹಬೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದು. ಬಾಯ್ಲರ್‌ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಹಬೆಯನ್ನು ಒಂದು ಹಬೆ ಟರ್ಬೈನಿನ ಮೂಲಕ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುವುದು. ಟರ್ಬೈನಿಗೆ ಬ್ಲೇಡುಗಳಿವೆ, ಅವು ಅಧಿಕ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವಾಗ ಹಬೆಯು ಅವುಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಟರ್ಬೈನು ಬ್ಲೇಡುಗಳ ಈ ಸುತ್ತುವಿಕೆಯನ್ನು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಒಂದು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಕ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಹಬೆಯ ಟರ್ಬೈನಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಲಾಗುವುದು. ಟರ್ಬೈನ್ ಸುತ್ತಿದಾಗ, ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಕ ಯಂತ್ರದಿಂದ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ಅಧಿಕ ವೋಲ್ಟೇಜಿನ ವಿದ್ಯುತ್ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕಡಿಮೆ ಬಳಕೆಯ ಕಾರಣ ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆ

2.1.11.1 ಕಂಪನಿಯು, ಯೋಜಿತ ಹಾಗೂ ಬಲವಂತದ ಸ್ಥಗಿತಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಜಲ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ಸ್ಥಾವರದ (ಘಟಕ I), 2009-14

ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಗುರಿಗಳು, ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ಸಂಖ್ಯೆ 2.1.1: ವಾಸ್ತವಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ವರ್ಷ	ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿರುವ ಗುರಿ		ವಾಸ್ತವಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ	
	(ಮಿಯೂ)	(ಮಿಯೂ)	(ಶೇಕಡಾ)	(ಮಿಯೂ)	(ಶೇಕಡಾ)
2009-10	4,380	3,281	75	2,861	65
2010-11	4,380	3513	80	2,636	60
2011-12	4380	3,554	81	3,087	70
2012-13	4,380	3,487	80	2,991	68
2013-14	4,380	3,506	80	3,049	70
ಒಟ್ಟು		17,341		14,624	

(ಮೂಲ: ಕಂಪನಿಯು ಒದಗಿಸಿದ ವಾರ್ಷಿಕ ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜುಗಳು, ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿಗಳು)

ಕಂಪನಿಯು ಯಾವುದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಗುರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಿರಲಿಲ್ಲ. ಗರಿಷ್ಠ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಶೇಕಡಾ 70ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಆಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದೆವು. ಮಾರ್ಚ್ 2014ಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡ ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದ 17,341 ಮಿಲಿಯನ್ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳಿಗೆ (ಮಿಯೂ) ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಕೇವಲ 14,624 ಮಿಯೂಗಳಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಆಗಿತ್ತು. ಇದು 2,717 ಮಿಯೂಗಳಷ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತ್ತು. ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಈ ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಿರುವಂತೆ ಕಡಿಮೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಹೊರೆ ಅಂಶಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿತು.

ಕಡಿಮೆ ಸ್ಥಾವರ ವಿದ್ಯುತ್ ಹೊರೆ ಅಂಶ

2.1.11.2. ಸ್ಥಾವರದ ವಿದ್ಯುತ್-ಹೊರೆ ಅಂಶವು (ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್), ವಾಸ್ತವಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಠ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಡುವಿನ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಘಟಕ Iರ ಸವಿವರ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯು ಶೇಕಡಾ 77ರಷ್ಟು ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ನ್ನು ಪ್ರಕ್ಷೇಪಿಸಿತ್ತು. ಸಾಧಿಸಲಾದ ವಾಸ್ತವಿಕ ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್²⁶ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಯ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಚಿತ್ರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ:

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 2.1.1: ಘಟಕ Iರ ವಾಸ್ತವಿಕ ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪರಸ್ಪರ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿ ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್

²⁶ ಕೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಆಗಸ್ಟ್ 2013 ಮತ್ತು ಜುಲೈ 2014ರ ಮಾಸಿಕ ವರದಿಗಳು.

ನಾವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆವು:

- 2009-14ರ ಅಂತ್ಯದ ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ವಾಸ್ತವಿಕ ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್ ಸವಿವರ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ಷೇಪಿಸಲಾಗಿದ್ದವುಗಳಿಗಿಂತ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿತ್ತು. 2011-12ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ಷೇಪಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಶೇಕಡಾ 77ರಷ್ಟು ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸ್ಥಾವರವು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಗರಿಷ್ಠ ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್ ಶೇಕಡಾ 70.29.
- ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್, 2013-14ನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣ ಸ್ಥಾವರಗಳು ಸಾಧಿಸಿದ್ದ ಸರಾಸರಿ ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಂತೆ ಕಡಿಮೆ ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್ ಸ್ಥಾವರದ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕಡಿಮೆ ಬಳಕೆಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಳಕೆ

2.1.11.3. ಘಟಕ Iಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾರ್ಚ್ 2014ಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಗಂಟೆಗಳು, ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಗಂಟೆಗಳು ಹಾಗೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಇವುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ಸಂಖ್ಯೆ 2.1.2: ವಾಸ್ತವಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದ್ದ ಉತ್ಪಾದನೆ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿವರಗಳು	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14
1	ಒಟ್ಟಾರೆ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಗಂಟೆಗಳು	8,760.00	8,760.00	8,784.00	8,760.00	8,760.00
2	ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಗಂಟೆಗಳು	6,757.32	6,341.45	7,449.29	7,332.68	7,540.40
3	ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೊಳಿಸಲಾದ ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದ್ದ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಮಿಯೂ)	3,378.66	3,170.73	3,724.64	3,666.34	3,770.20
4	ವಾಸ್ತವಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಮಿಯೂ)	2,860.83	2,635.53	3,087.13	2,990.59	3,048.73
5	ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ (ಮಿಯೂ)	517.83	535.20	637.51	675.75	721.47
6	ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಳಕೆ (ಶೇಕಡಾವಾರು)	84.67	83.12	82.88	81.57	80.86

ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಳಕೆಯು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಂತೆಲ್ಲಾ 2009-10ರಲ್ಲಿದ್ದ ಶೇಕಡಾ 84.67ರಿಂದ 2013-14ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 80.86ಕ್ಕೆ ಅವಿರತವಾಗಿ ಇಳಿಮುಖಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಇದು, ಸ್ಥಾವರದ ಭಾಗಗಳಾದಂತಹ ಬಾಯ್ಲರ್, ಶೀತಲಗೊಳಿಸುವ ಗೋಪುರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಮುಂದಿನ ಕಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಾಸ್ತವಾಂಶದಿಂದ ಆಗಿದ್ದಿತು. 2009-14ರಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಶೇಕಡಾ 83 ಎಂಬುದಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಯು 2,562.84 ಮಿಯೂಗಳಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕಡಿಮೆ ಬಳಕೆಯ ಕಾರಣ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದ ನಷ್ಟವು ₹ 102.28 ಕೋಟಿ ಆಗಿತ್ತು.

ಗಮನಿಸಲಾಗಿರುವ ಅಸಮರ್ಥತೆಗಳಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ (ಸಿಪಿಆರ್‌ಐ) ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಳಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಿಪಿಆರ್‌ಐ ಸಲಹೆ ನೀಡುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಂಪನಿಯು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014).

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಮಾಡಿದ ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು, ಸ್ಥಾವರದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿನ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಇವುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧಿಕಗೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ಥಾವರ ಉಷ್ಣ ದರ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ದಕ್ಷತೆ

2.1.11.4. ಪ್ರಕ್ಷೇಪಿಸಿದ್ದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬಳಕೆಯಾದ 0.4850 ಕಿಗ್ರಾಂ/ಕೆಡಬ್ಲ್ಯೂಎಚ್‌ಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬಳಕೆಯು 2009-10ರಲ್ಲಿದ್ದ 0.62 ಕಿಗ್ರಾಂ/ಕೆಡಬ್ಲ್ಯೂಎಚ್‌ನಿಂದ 2013-14ರಲ್ಲಿ 0.70 ಕಿಗ್ರಾಂ/ಕೆಡಬ್ಲ್ಯೂಎಚ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇದು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಾರಣದಿಂದ ಆಗಿತ್ತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಸ್ಥಾವರದ ಉಷ್ಣ ದರವು²⁷ (ಎಸ್‌ಹೆಚ್‌ಆರ್) ಸಿಇಆರ್‌ಸಿ/ಪಿಪಿಎ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದ 2,450 ಕೆಸಿಎಎಲ್/ಕೆಡಬ್ಲ್ಯೂಎಚ್‌ನಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣಕ ಸ್ಥಾವರ ಉಷ್ಣ ದರಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು. ವಾಸ್ತವಿಕ ಸ್ಥಾವರ ಉಷ್ಣ ದರವು 2,808 ಕೆಸಿಎಎಲ್/ಕೆಡಬ್ಲ್ಯೂಎಚ್ ಹಾಗೂ 3,093 ಕೆಸಿಎಎಲ್/ಕೆಡಬ್ಲ್ಯೂಎಚ್ ನಡುವೆ ಇತ್ತು. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಬಾಯ್ಲರಿನ ದಕ್ಷತೆಯು ಶೇಕಡಾ 62.8 ಹಾಗೂ ಶೇಕಡಾ 69.2ರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಮುಖಗೊಂಡಿತ್ತು, ಇದು ಬಿಎಚ್‌ಇಎಲ್ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದ ಶೇಕಡಾ 88.98ಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ್ದಾಗಿತ್ತು.

ನಿಗದಿತ 2,450 ಕೆಸಿಎಎಲ್/ಕೆಡಬ್ಲ್ಯೂಎಚ್‌ನಷ್ಟು ಸ್ಥಾವರದ ಉಷ್ಣ ದರವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ವಿದ್ಯುತ್ ದರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧಾರಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾವರ ಉಷ್ಣ ದರವನ್ನು ಮೀರಿದಂತೆ ಅಧಿಕಗೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ಥಾವರ ಉಷ್ಣ ದರವು ವಿದ್ಯುತ್ ದರಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಸೂಲಾತಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಸ್ಥಾವರ ಉಷ್ಣ ದರದ ಹೆಚ್ಚಳದ ಕಾರಣ, 2009-13ರಲ್ಲಿ²⁸ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಸೂಲಾತಿ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದ ಮೊತ್ತವು ₹ 239.14 ಕೋಟಿ ಆಗಿತ್ತು.

ಸ್ಥಾವರವು ಸುದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು, ಟರ್ಬೈನು ಮತ್ತು ಬಾಯ್ಲರುಗಳ ದಕ್ಷತೆಯು ಇಳಿಮುಖಗೊಂಡಿದ್ದುದು, ಶೀತಲಗೊಳಿಸುವ ಗೋಪುರದ ಕೆಟ್ಟರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಯಂತ್ರವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೊಳ್ಳದಿದ್ದುದು, ಸ್ಥಾವರ ಉಷ್ಣ ದರದಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ಸ್ಥಾವರವು ₹ 8.50 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೂಡಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014). ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟಗಳಿಗಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿತ್ತು ಹಾಗೂ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು.

ಶೀತಲಗೊಳಿಸುವ ಗೋಪುರದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಸ್ಥಿತಿಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ

2.1.11.5. ಶೀತಲಗೊಳಿಸುವ ಗೋಪುರದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ, ಶಾಖ ವಿನಿಮಯಕಗಳಿಂದ ಬಿಸಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ ಶಾಖವನ್ನು ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ವಿಸರ್ಜಿಸುವುದು. ಬಿಟಿಪಿಎಸ್ ಘಟಕಗಳು ಪಿವಿಸಿ ಫಿಲ್ಮ್ ಮಾದರಿ ಫಿಲ್ಮ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಬೆಂಬಲ ಶೀತಲ ಗೋಪುರದನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು:

- ಮರಳೇಹಳ್ಳ ತೊರೆಯ ಮೂಲದಿಂದ ಹರಿಸಿ ತಂದಿದ್ದ ಕಚ್ಚಾ ನೀರಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು, ರಾಡಿ ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಘನ ವಸ್ತುಗಳು ದಶಲಕ್ಷ ಒಂದಕ್ಕೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 100 ಅಭ್ರಮಾಪಕ ರಾಡಿ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳು (ಎನ್‌ಟಿಯು) ಹಾಗೂ 1313 ಭಾಗಗಳಷ್ಟಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿತು (ಫೆಬ್ರವರಿ 2004).

²⁷ ಸ್ಥಾವರ ಶಾಖ ದರವು ಉತ್ಪಾದಕ ಟರ್ಮಿನಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯೂನಿಟ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಬೇಕಾಗುವ ಶಾಖ (ಕಿಲೋಕ್ಯಾಲರಿಗಳಲ್ಲಿ).

²⁸ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಸೂಲಾತಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಕಂಪನಿಯು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿದ್ದಂತೆ. 2013-14 ಸಾಲಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅಂತಿಮರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನ ವೆಚ್ಚಗಳು ಲಭ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

- ಘಟಕ Iರ ಶೀತಲಗೊಳಿಸುವ ಗೋಪುರದ ಪಿವಿಸಿ ಫ್ಲಿಟ್‌ಗಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಡಿ ಕಾರಣ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಪನಿಯು ಗಮನಿಸಿತು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2012) ಹಾಗೂ ಇದು ಮುನ್ನಚ್ಚುಹಾಕಲಾಗಿದ್ದ ತೊಲೆಗಳ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸ್ಥಿರತೆಯ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿತು ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.
- ಕಂಪನಿಯು ಘಟಕ Iರ ಶೀತಲಗೊಳಿಸುವ ಗೋಪುರದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 2013ರಲ್ಲಿಯಷ್ಟೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಚ್ 2014ರವರೆಗಿನ ಸರಾಸರಿ ಮಾಪನವು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿತ್ತು:

ಕೋಷ್ಟಕ ಸಂಖ್ಯೆ 2.1.3: ಶೀತಲಗೊಳಿಸುವ ಗೋಪುರದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ

ಪರಿಮಿತಿಗಳು	ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟನಿರೂಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ	ವಾಸ್ತವಿಕ ಮಾಪನ	ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸೂಚಕಗಳು
ವ್ಯಾಪ್ತಿ (°ಸೆ)	10.20	9.80	ಅಧಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ
ಸಂಪರ್ಕ (°ಸೆ)	5.00	20.00	ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಸಂಪರ್ಕ
ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವ (ಶೇಕಡಾವಾರು)	67.10	32.88	ಅಧಿಕ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವ
ದ್ರವ/ಅನಿಲ (ಅನುಪಾತ)	1.873	3.29	ಕಡಿಮೆ ಅನುಪಾತ

(ಮೂಲ: ಕಂಪನಿಯು ಒದಗಿಸಿದ ಬಿಎಚ್‌ಇಎಲ್ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿ)

ವಾಸ್ತವಿಕ ಮಾಪನಗಳು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟನಿರೂಪಣೆಯ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿ ವ್ಯತ್ಯಯಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಘನ ವಸ್ತುಗಳ ಮಟ್ಟವು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿದ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ 1,500 ಪಿಪಿಎಂಗಳಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು. ಘಟಕ Iಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಶೀತಲಗೊಳಿಸುವ ಗೋಪುರದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯು ಮಧ್ಯಸ್ಥಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಂಡೆನ್ನರಿನಲ್ಲಿನ ಶಾಖ ವರ್ಗಾವಣೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಮೇ 2007ರಲ್ಲಿಯೇ ಈ ವಾಸ್ತವಾಂಶದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಅಧಿಕ ರಾಡಿ ಜೊತೆಗಿನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪಿವಿಸಿ ಫ್ಲಿಟ್ ಮಾದರಿ ಫ್ಲಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಾರದಿತ್ತು, ಕಂಪನಿಯು ಬ್ಯೂರೋ ಆಫ್ ಎನರ್ಜಿ ಎಫಿಶಿಯನ್ಸಿ ಪ್ರಕಾರ ನೀರಿನಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕ ರಾಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುವ “ಲೋ ಕ್ಲಾಗ್ ಫ್ಲಿಟ್ ಫ್ಲಿಟ್”ಗಳಂತಹ ಇತರ ಯಾವುದಾದರೂ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಪಿವಿಸಿ ಫ್ಲಿಟ್ ಮಾದರಿ ಫ್ಲಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿತು.

ಶೀತಲಗೊಳಿಸುವ ನೀರಿನ ಪಂಪುಗಳಿಂದ ಪೂರಕ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ ಅಧಿಕ ಬಳಕೆ

2.1.11.6. ಘಟಕ I ಬಿಎಚ್‌ಇಎಲ್ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಶೀತಲಗೊಳಿಸುವ ನೀರಿನ ಪಂಪುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ, ಮೂರು ಪಂಪುಗಳು ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಒಂದನ್ನು ಬದಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಬಿಎಚ್‌ಇಎಲ್ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿರುವ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಖಾತರಿಯನ್ನು ನೀಡಿರುವ (ಏಪ್ರಿಲ್ 2010) ಪಂಪುಗಳ ಸಂಯೋಜಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು 4,260 ಕಿಲೋವ್ಯಾಟ್ ಒಳಹರಿವಿನ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಗಂಟೆಯೊಂದಕ್ಕೆ 57,300 ಘನ ಮೀಟರುಗಳಷ್ಟಿತ್ತು. ನೀರು ಪಂಪುಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಏಪ್ರಿಲ್ 2010ರಲ್ಲಿಯಷ್ಟೇ ನಡೆಸಲಾಗಿತ್ತು. ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಿಮಿತಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ, ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಘನ ಮೀಟರುಗಳಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಸುತ್ತಿಸಲು 7,435 ಯೂನಿಟ್‌ಗಳಷ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಅಗತ್ಯತೆಯಿತ್ತು. 2010-14ರಲ್ಲಿ ಶೀತಲಗೊಳಿಸುವ ನೀರಿನ ಪಂಪುಗಳು ಪೂರಕ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟನಿರೂಪಣೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪರಿಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು ಹಾಗೂ ಆ ರೀತಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟನಿರೂಪಣೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದ

ಪರಿಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದ್ದ ವಿದ್ಯುತ್ತು ₹ 4.43 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ್ದಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದೆವು.

ಲವಣ ಮತ್ತು ಪಾಚಿಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು, ಸ್ಥಾವರದ ವಾರ್ಷಿಕ ದುರಸ್ತಿ ವೆಳೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ನಾರ್ಡುಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪಿಪಿಸಿ ಫಿಲ್‌ಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014). ಕಂಪನಿಯು 2004ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದ ಕಚ್ಚಾ ನೀರಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಶೀತಲಗೊಳಿಸುವ ಗೋಪುರದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲಪರಿಣಾಮವುಂಟಾಯಿತು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬಳಸುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ನಾರ್ಡುಲ್‌ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಫಿಲ್‌ಗಳನ್ನು ಬದಲಾವಣೆಗೊಳಿಸಿದ್ದರ ಕಾರಣ ಮರುಕಳಿಸುವ ವೆಚ್ಚಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಉತ್ತರವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಗಿತಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಾವರ ಲಭ್ಯತೆ

2.1.11.7. ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಗಿತಗಳು ಪೂರ್ವಯೋಜಿತ/ಬಲವಂತದ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಾವರ ಮುಚ್ಚಿರುವ ಅವಧಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಾವರದ ಲಭ್ಯತೆಯು ಒಂದು ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸೂಚಿತ ಸಮಯಗಳಿಗಾಗಿ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸರಾಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಒಂದು ಶೇಕಡಾವಾರಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆವು:

- ಬಲವಂತದ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಗಿತಗಳು, 2009-10ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡಾ 22.86ರಷ್ಟಿದ್ದು 2013-14ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 7.06ಕ್ಕೆ ಇಳಿಮುಖಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಬಲವಂತದ ಸ್ಥಗಿತಗಳು ಅನುಮತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಟ್ಟಗಳ ಒಳಗೇ ಇದ್ದವು.
- ಸಿಇಆರ್‌ಸಿ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದಿತ (ನವೆಂಬರ್ 2010) ಪಿಪಿಎಗಳ ಪರಿಮಾಣದ ಪ್ರಕಾರ, ಸ್ಥಾವರದ ಲಭ್ಯತೆಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಗುರಿಯು ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಶೇಕಡಾ 80ರಷ್ಟಿತ್ತು. ಸ್ಥಾವರ ಲಭ್ಯತೆಯು 2009-10 ಹಾಗೂ 2010-11ರಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡಾ 77 ಹಾಗೂ ಶೇಕಡಾ 72ರಷ್ಟಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಇದು 2011-14ರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಗೊಂಡಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಪ್ರಮಾಣಕಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಶೇಕಡಾ 84 ಹಾಗೂ ಶೇಕಡಾ 86ರ ನಡುವೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು.

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಲ್ಲದ ನಿರ್ವಹಣೆ

2.1.11.8. ಸ್ಥಾವರದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಊರ್ಜಿತಗೊಳ್ಳಬಲ್ಲಂತಹ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ನಿಯತಕಾಲಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಉಪಕರಣದ ದಕ್ಷತೆ ಹಾಗೂ ಲಭ್ಯತೆಯು ವಾರ್ಷಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಿಪೇರಿಗಳ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಗಳ ಅನುಸರಣೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಘಟಕ Iಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾರ್ಚ್ 2014ಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡ ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಒಟ್ಟಾರೆ ರಿಪೇರಿಗಳ ದಿನಾಂಕಗಳು, ಒಟ್ಟಾರೆ ರಿಪೇರಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಹಾಗೂ ನಂತರದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಗಿತಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ

ಕೋಷ್ಟಕ ಸಂಖ್ಯೆ 2.1.4: ಒಟ್ಟಾರೆ ರಿಪೇರಿಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಹಾಗೂ ನಂತರ ಬಲವಂತದ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಗಿತಗಳು

ವರ್ಷ	ಒಟ್ಟಾರೆ ರಿಪೇರಿಗಾಗಿ ಯೋಜಿತ ಸ್ಥಗಿತದ ಅವಧಿ	ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಬಲವಂತದ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಗಿತದ ಘಂಟೆಗಳು	ಒಟ್ಟಾರೆ ರಿಪೇರಿಗಳ ನಂತರ ಬಲವಂತದ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಗಿತದ ಘಂಟೆಗಳು	ಒಟ್ಟಾರೆ ರಿಪೇರಿಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಬಲವಂತದ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಗಿತದ ಘಂಟೆಗಳು	ಅಂಕಣ (3)ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅಂಕಣ (4)ರ ಶೇಕಡಾವಾರು
1	2	3	4	5	6
2010-11	14 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2010 ರಿಂದ 30 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2010	1,162.24	1,062.43	99.81	91.40
2011-12	2 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2011 ರಿಂದ 3 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2011	515.95	244.38	271.57	47.40
2012-13	1 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2012 ರಿಂದ 30 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2012	603.66	603.66	Nil	100.00
2013-14	2 ಆಗಸ್ಟ್ 2013 ರಿಂದ 28 ಆಗಸ್ಟ್ 2013	484.65	263.35	221.30	54.34

(ಮೂಲ: ಕಂಪನಿಯು ಒದಗಿಸಿದ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಗಿತ ವಿವರಗಳು)

2010-11 ಮತ್ತು 2012-13 ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ರಿಪೇರಿಗಳನಂತರ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಗಿತದ ಘಂಟೆಗಳ ಪ್ರಸಂಗವು ರಿಪೇರಿಗೆ ಮೊದಲಿನ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಗಿತಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿತ್ತು. 2011-12 ಮತ್ತು 2013-14ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ರಿಪೇರಿಗಳ ನಂತರ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಗಿತಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಮುಖಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಟ್ಟಾರೆ ರಿಪೇರಿಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಾರೆ ರಿಪೇರಿಗಳ ನಂತರ ಎದುರಿಸಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೆಂದರೆ ಬಾಯ್ಲರ್‌ನ ಕೊಳವೆ ಸೋರುವಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಜನರೇಟರು ಕಂಪನಗಳು, ಅವುಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೂಲಕ ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಸರ್ಕಾರವು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014).

ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣೆ

ಸಾಲ-ಈಕ್ವಿಟಿ ಮಿಶ್ರಣ

2.1.12. ಘಟಕ Iರ ಸವಿವರ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯು ಸಾಲ-ಈಕ್ವಿಟಿ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು 80:20 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿತ್ತು. ಘಟಕ Iರಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದ ವಿದ್ಯುತ್ ಖರೀದಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಕೆಇಆರ್‌ಸಿ ನವೆಂಬರ್ 2010ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿತ್ತು. ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಎಸ್ಕಾಂಗಳ ಜೊತೆ 25 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಪಿಪಿಎಗಳನ್ನು ಅಂತಿಮ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲಾಗಿತ್ತು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2010). ಪಿಪಿಎ ಪ್ರಕಾರ ವಿದ್ಯುತ್ ದರ ನಿಗದಿಗಾಗಿ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವು ಶೇಕಡಾ 30ರಷ್ಟು ಗರಿಷ್ಠ ಈಕ್ವಿಟಿ ಭಾಗವನ್ನು ಹಾಗೂ ಶೇಕಡಾ 70ರಷ್ಟು ಕನಿಷ್ಠ ಸಾಲದ ಭಾಗವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಘಟಕ Iರ ವಾಸ್ತವಿಕ ಸಾಲ-ಈಕ್ವಿಟಿ ಮಿಶ್ರಣವು ಮಾರ್ಚ್ 2014ಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 84:16 ಹಾಗೂ 89:11ರ ನಡುವೆ ಇತ್ತು.

ನಾವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆವು:

- ಕಂಪನಿಯು, ಪಿಪಿಎಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಅಂತರದ ಒಳಗೆ ಇದ್ದ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಈಕ್ವಿಟಿಯ ವಾಸ್ತವಿಕ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಬದಲು ಶೇಕಡಾ 80:20 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಸಾಲ-ಈಕ್ವಿಟಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಎಸ್ಕಾಂಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿತು, ಇದು 2009-

14ರಲ್ಲಿ ಸಾಲಗಳ ಮೇಲಿನ ₹ 44.73 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದಷ್ಟು ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಸೂಲಾತಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಅದೇ ರೀತಿ, ಅದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈಕ್ಷಿಟಿಯ ಮೇಲಿನ ಲಾಭವು ಕಂಪನಿಗೆ ಅರ್ಹತೆ ಇರಬಹುದಾದ ಮೊತ್ತಕ್ಕಿಂತ ₹ 90.04 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬಳಕೆದಾರರ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಲಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೊರೆಯು ₹ 45.31 ಕೋಟಿ ಆಗಿತ್ತು.

- ಮಾರ್ಚ್ 2014ಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಈಕ್ಷಿಟಿಯ ಮೇಲಿನ ಸರಾಸರಿ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಗೂ ಆದಾಯದ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ, ಕಂಪನಿಯು ಪಿಪಿಎಯ ಉಳಿದ ಅವಧಿಗೆ (2034ರವರೆಗೆ 20 ವರ್ಷಗಳು) ವಿದ್ಯುತ್ ದರಪಟ್ಟಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿ (₹ 178.92 ಕೋಟಿ) ವಸೂಲಾತಿಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಈಕ್ಷಿಟಿಯ ಮೇಲಿನ ವರಮಾನದ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ (ಪಿಪಿಎನಂತೆ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾದ ₹ 360.16 ಕೋಟಿ) ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಬಳಕೆದಾರರ ಮೇಲೆ ₹ 181.24 ಕೋಟಿ ಯಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸುತ್ತದೆ.

ಯೋಜನೆಯನ್ನು 80:20ರ ಸಾಲ ಈಕ್ಷಿಟಿ ಅನುಪಾತದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಲಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಯೋಜನೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ವರಮಾನವನ್ನು ಕೋರಲು ಅದೇ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಕೆಇಆರ್‌ಸಿಯು ಜೊತೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಯಿತು (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2014) ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014). ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಪಿಪಿಎಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ, ಉತ್ತರವು ಒಪ್ಪುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇಂಧನ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ ಕಡಿಮೆ ವಸೂಲಾತಿ

2.1.13. ಘಟಕ Iರ ಪಿಪಿಎ ಪ್ರಕಾರ, ಶೇಕಡಾ 0.8ರಷ್ಟು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಇಂಧನದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಕ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದನಂತರ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಬೇಕಿತ್ತು. ಕಂಪನಿಯು, ಏಪ್ರಿಲ್ 2009ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2012ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಪಿಪಿಎನಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಿದಂತೆ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲಗೊಂಡಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದೆವು. ಕಂಪನಿಯು, ಆದಾಗ್ಯೂ, ಇಂಧನದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಾಗಿ 2012-13ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸೇರಿಸಿತ್ತು.

2009-12 ಸಾಲಿನ ಶೇಕಡಾ 0.8ರ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸೇರಿಸುವಲ್ಲಿನ ವೈಫಲ್ಯವು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಇಂಧನ ವೆಚ್ಚದ ಕಡೆಗೆ ₹ 10.90 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ವಸೂಲು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು, ಅದನ್ನು ಕಂಪನಿಯು ತಾನೇ ಭರಿಸುವಂತಾಯಿತು.

2009-12ರ ಅವಧಿಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಇಂಧನ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಎಸ್ಕಾಂಗಳಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014).

ಇಂಧನದ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬ ವೆಚ್ಚಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆ

2.1.14. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಇಂಧನ (ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು) ಹಾಗೂ ದ್ವಿತೀಯ ಇಂಧನವನ್ನು (ಹೆವಿ ಫರ್ನೇಸ್ ಆಯಿಲ್ (ಎಚ್‌ಫ್‌ಒ) ಹಾಗೂ ಲೈಟ್ ಡೀಸೆಲ್ ಆಯಿಲ್ (ಎಲ್‌ಡಿಒ) ರೈಲ್ವೆ ವ್ಯಾಗನ್ನುಗಳ ಮೂಲಕ ಬಿಟಿಪಿಎಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗುವುದು. ವ್ಯಾಗನ್ನುಗಳಿಂದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಇಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ರೈಲ್ವೆ ಇಲಾಖೆಯು ರೇಕು ಒಂದಕ್ಕೆ ಐದು ಗಂಟೆಗಳಂತೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದೆ ಹಾಗೂ ತದನಂತರದ ಅವಧಿಗೆ ವಿಳಂಬ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಂಪನಿಯು 2009-14ರಲ್ಲಿ ₹ 32.68 ಕೋಟಿ ವಿಳಂಬ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಿತ್ತು.

ನಾವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆವು:

- ರೇಕುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಯಚೂರು ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ (ಆರ್‌ಟಿಪಿಎಸ್) ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದ ಸಮಯವು ಬಿಟಿಪಿಎಸ್‌ಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದ ಐದು ಗಂಟೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏಳು ಗಂಟೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಕಂಪನಿಯ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ರೇಕಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕನಿಷ್ಠ ಸಮಯವು ಏಳು ಗಂಟೆಗಳು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕಂಪನಿಯು ಬಿಟಿಪಿಎಸ್‌ಗೆ ರೇಕುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯದ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ರೈಲ್ವೇ ಇಲಾಖೆಯೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸಲಿಲ್ಲ.
- ಘಟಕ II ಅನುಮೋದಿತ ಪಿಪಿಎಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ದ್ವಿತೀಯ ಇಂಧನದ ವಸೂಲು ಮಾಡಬಹುದಾದ ವೆಚ್ಚವು ಸರಕಿನ ವೆಚ್ಚ, ತೆರಿಗೆಗಳು, ಸಾಗಾಣಿಕೆ ವೆಚ್ಚಗಳು, ಬಂದರು ವೆಚ್ಚಗಳು, ವಿಮೆ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ನಿರ್ವಹಣ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕಂಪನಿಯ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕಾರಣ ವಿಳಂಬ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪಾವತಿಸಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಇಂಧನ ವೆಚ್ಚಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಎಸ್ಕಾಂಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ₹ 32.68 ಕೋಟಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೊರೆಯನ್ನು ಬಳಕೆದಾರರ ಮೇಲೆ ಹೇರುವಂತಾಯಿತು.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯದ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ರೈಲ್ವೇ ಇಲಾಖೆಯ ಜೊತೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಇಂಧನ ವೆಚ್ಚಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿರುವ ವಿಳಂಬ ವೆಚ್ಚಗಳ ಮೇಲೆ ಸರಿಪಡಿಕೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ತಿಳಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014).

ಪರಿಸರೀಯ ಪ್ರಮಾಣಕಗಳು

ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಪ್ರಮಾಣಕಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದುದು.

2.1.15 ಇಟ್ಟಿಗೆ ತಯಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲುಪದರದ ಮಣ್ಣಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಇತರೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಗೆಯುವುದನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವುದನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಾಗೂ ಕಟ್ಟಡ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಮಾಣ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಅಥವಾ ಲಿಗ್ನೈಟು ಆಧಾರಿತ ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಹಾರು ಬೂದಿಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯವು, ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರಗಳೂ ಒಂದು ಏರಿಕೆಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಒಳಗೆ ಶೇಕಡಾ 100ರಷ್ಟು ಹಾರು ಬೂದಿಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2009).

ಬಿಟಿಪಿಎಸ್, ಈ ಕೆಳಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿರುವಂತೆ ಹಾರು ಬೂದಿಯನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಮಾರ್ಚ್ 2014ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಶೇಕಡಾ 45ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹಾರುವ ಬೂದಿಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿತ್ತು.

ಹಾರು ಬೂದಿಯ ಹೊರಹಾಕುವಿಕೆ

2.1.15.1. ಕಂಪನಿಯು ಘಟಕ I ಮತ್ತು ಘಟಕ IIರ ಹಾರು ಬೂದಿಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೆ. ರೈನ್ ಕಮಾಡಿಟೀಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (ಆರ್‌ಸಿಎಲ್) ಹಾಗೂ ಮೆ. ಅಲ್ಟ್ರಾ ಟೆಕ್ ಸಿಮೆಂಟ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (ಯುಟಿಪಿಎಲ್)ಗಳಿಗೆ ನೀಡಿತು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2008/ಜೂನ್ 2011).

ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಷರತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಆರ್‌ಸಿಎಲ್ ಹಾಗೂ ಯುಟಿಪಿಎಲ್‌ಗಳು ಘಟಕ I ಮತ್ತು ಘಟಕ IIರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಹಾಗೂ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತೀ ತ್ರೈಮಾಸಿಕದ

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೆ.ಟನ್ ಒಂದಕ್ಕೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ₹ 469 ಹಾಗೂ ₹ 240ರಂತೆ ಹಾಗೂ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಶೇಕಡಾ 5ರ ದರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳಗೊಳಿಸುವ ಷರತ್ತಿನಂತೆ, ಮಾಸಿಕ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವ ಹಾರು ಬೂದಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಸಾಗಿಸದೇ ಉಳಿಸಿದ್ದ ಹಾರು ಬೂದಿಯ ಪರಿಮಾಣಗಳ ಮೇಲೆ ಗುತ್ತಿಗೆ ದರದ ಶೇಕಡಾ 125ರ ದರದಲ್ಲಿ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಲು ಗುತ್ತಿಗೆಗಳು ಅನುವು ಮಾಡಿದ್ದವು.

ನಾವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆವು:

- ಆರ್‌ಸಿಎಲ್ 2009-14ರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾದ ಹಾಗೂ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾದ 18.21 ಲಕ್ಷ ಮೆ.ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಹಾರು ಬೂದಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕೇವಲ 12.29 ಮೆ.ಟನ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಾಗಿಸಿದ್ದರು. ಹಾರು ಬೂದಿಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಸಾಗಣೆ ಮಾಡದಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ₹ 44.17 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದ (ಮಾರ್ಚ್ 2014ರವರೆಗೆ) ದಂಡವನ್ನು ಕಂಪನಿಯು ವಿಧಿಸಿದ್ದಿತಾದರೂ, ಆರ್‌ಸಿಎಲ್‌ನಿಂದ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ (ಆಗಸ್ಟ್ 2014).
- ಯುಟಿಸಿಎಲ್ ಘಟಕ IIರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾದ ಹಾಗೂ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾದ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2013ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2014) 3.04 ಲಕ್ಷ ಮೆ.ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಹಾರು ಬೂದಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕೇವಲ 1.76 ಲಕ್ಷ ಮೆ.ಟನ್‌ಗಳನ್ನು ಸಾಗಣೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. 1.28 ಲಕ್ಷ ಮೆ.ಟನ್‌ಗಳು ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿದ್ದವು. ₹ 3.04 ಕೋಟಿ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತಾದರೂ, ಅದನ್ನು ಕಂಪನಿಯು ಇನ್ನೂ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ (ಆಗಸ್ಟ್ 2014).
- ಘಟಕ I ಮತ್ತು ಘಟಕ IIರಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೊಂಡಿದ್ದ ಮತ್ತು ಸಾಗಣೆ ಮಾಡದಿದ್ದ ₹ 64.49 ಕೋಟಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೌಲ್ಯದ 14.51 ಲಕ್ಷ ಮೆ.ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಹಾರು ಬೂದಿಯನ್ನು ಬೂದಿ ಕೊಳಕ್ಕೆ ಪಂಪು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಾಗಣೆ ಮಾಡದಿರುವ ಹಾರು ಬೂದಿಯ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ಧರಣೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014).

ಬೂದಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

2.1.15.2. ಗುತ್ತಿಗೆ ನೀಡಿಕೆ (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2008/ಜೂನ್ 2011) ಪತ್ರದ ಷರತ್ತುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಆರ್‌ಸಿಎಲ್ ಹಾಗೂ ಯುಟಿಸಿಎಲ್, ತಮ್ಮದೇ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಬಿಡಿಭಾಗಗಳ ಸಹಿತ ಬೂದಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸ್ಥಾವರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಕಂಪನಿಯು ಖರೀದಿಸಿದ್ದ ಹಾಗೂ ದಾಸ್ತಾನಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಬಿಡಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಅವರು ವೆಚ್ಚ ಪಾವತಿಸಿ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು.

ಕಂಪನಿಯು, ಗುತ್ತಿಗೆ ಷರತ್ತುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಬದಲು 2009-14ರಲ್ಲಿ ₹ 2.40 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತಾನೇ ಭರಿಸಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದೆವು. ಘಟಕ I ಮತ್ತು ಘಟಕ IIರಲ್ಲಿ ಬೂದಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸ್ಥಾವರಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಂತಹ ದಾಸ್ತಾನುಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿತ್ತಾದರೂ, ಕಂಪನಿಯು ₹ 2.97 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಬಿಡಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿತ್ತು ಹಾಗೂ ದಾಸ್ತಾನಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಸಹ ನಾವು ಗಮನಿಸಿದೆವು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕಿದ್ದ ಇಷ್ಟು ನಿಧಿಯನ್ನು ಕಂಪನಿಯು ಭರಿಸಿತು.

ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಂಪನಿಯು ಸ್ಥಾವರವು ಸುಸ್ಥವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿತು ಹಾಗೂ ಈ ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014) ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕಂಪನಿಯು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಂದ ₹ 5.37 ಕೋಟಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಸೂಲು ಮಾಡಲು ಬಾಕಿ ಇತ್ತು ಎಂಬ ವಾಸ್ತವಾಂಶವು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ.

ತೇಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಪೃಥಕ್ಕಣ ಭೌತದ್ರವ್ಯ ಹಾಗೂ ಉಚ್ಚ ಸನೀಯ ಪೃಥಕ್ಕಣ ಭೌತದ್ರವ್ಯ

2.1.15.3 ಹೊಗೆಕೊಳವೆ/ಫ್ಲ್ಯೂಯಿಡ್ ಅನಿಲದಲ್ಲಿರುವ ತೇಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಪೃಥಕ್ಕಣ ಭೌತದ್ರವ್ಯವು (ಎಸ್‌ಪಿಎಂ) ಅದರ ಸಾಂದ್ರೀಕರಣವು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಲಿನಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಎಸ್‌ಪಿಎಂನ ಸಾಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಇಳಿಮುಖಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲೆಕ್ಟ್ರೋಸ್ಟಾಟಿಕ್ ಪ್ರಿಸಿಪಿಟೇಟರ್ (ಇಎಸ್‌ಪಿ) ಅನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಸ್‌ಪಿಎಂನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರದ ಇಎಸ್‌ಪಿಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಿಟಿಪಿಎಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುವ ಇಎಸ್‌ಪಿಯ ಮಟ್ಟವು $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ರಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಂಡಿತ್ತು. ಸರಾಸರಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಎಸ್‌ಪಿಎಂನ ಮಟ್ಟವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ಮೀರಿತ್ತು ಹಾಗೂ 2009-12ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ $112.5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ಮತ್ತು $125.5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ನಡುವೆ ಇತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದೆವು. ಎಸ್‌ಪಿಎಂನ ಮಟ್ಟವು ತದನಂತರ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತು.

2.1.15.4. ಉಚ್ಚ ಸನೀಯ ಪೃಥಕ್ಕಣ ಭೌತದ್ರವ್ಯವು (ಆರ್‌ಪಿಎಂ) ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿನ ಭೌತಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಸಾಯನಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಧಾತುರೂಪದ ಇಂಗಾಲ ಹಾಗೂ ಸಾವಯವ ಇಂಗಾಲ ಸಂಯುಕ್ತಗಳಿಂದ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೊರಹಾಕಲ್ಪಡುತ್ತದೆ, ಅದು ಮಾನವನ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ವಾತಾವರಣ ಮತ್ತು ಅವಕ್ಷೇಪನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ಘಟಕ Iರಲ್ಲಿ ಆರ್‌ಪಿಎಂನ ಮಟ್ಟಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಮತಿಸಬಹುದಾದ ಮಟ್ಟ $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ನ್ನು ಮೀರಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದೆವು. 2009-12ರಲ್ಲಿ ಘಟಕ Iರಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಆರ್‌ಪಿಎಂನ ಮಟ್ಟಗಳು 42 ಮತ್ತು $64 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ನಡುವೆ ಇದ್ದವು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಆರ್‌ಪಿಎಂನ ಮಟ್ಟಗಳು 2012-13ರಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಒಳಗೇ ಇದ್ದವು.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2014ರಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಣೆ ನಡೆಸಿರುವಂತೆ, ಎಸ್‌ಪಿಎಂ ಹಾಗೂ ಆರ್‌ಪಿಎಂ ಮಟ್ಟಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಒಳಗೇ ಇದ್ದವು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2014).

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ಸಾಧನಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಇಂಧನ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಕಂಪನಿಗೆ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ನಿರ್ಣಯಗಳು

ನಾವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ

- ಕಂಪನಿಯು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೆಗಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿತು, ಅದರಿಂದಾಗಿ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ₹ 1,257 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಇಳಿಮುಖಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವಂತಾಯಿತು.
- ಮೂಲಭೂತಸೌಕರ್ಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವಲ್ಲಿನ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬದಿಂದ ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ₹ 27.31 ಕೋಟಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೊರೆಯಾಗುವಂತಾಯಿತು.

- ಕಂಪನಿಯು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆ ಬಾಕಿಗಳಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2013ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2014ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಘಟಕ IIಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಲ್ಪನೆ ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ₹ 114.17 ಕೋಟಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಿತು ಹಾಗೂ 2014-15ರಲ್ಲಿಯೂ ₹ 263.78 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ.
- ಕಾಲಮಿತಿಯ ಒಳಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸದಿದ್ದ ಕಾರಣ ಘಟಕ Iನ್ನು ಕಾರ್ಯಾರಂಭಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವಾಗಿದ್ದ ಪೂರ್ವನಿರ್ದೇಶನ ಇದ್ದಿತಾದರೂ, ಕಂಪನಿಯು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಟೆಂಡರು ಸವಾಲು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಹೋಗದೆ, ಇಪಿಸಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಬಿಎಚ್‌ಇಎಲ್‌ಗೆ ವಹಿಸಿತ್ತು.
- ಕಂಪನಿಯು 2009-14ರಲ್ಲಿ ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದ ಶೇಕಡಾ 80ರ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಶೇಕಡಾ 70ರಷ್ಟು ಗರಿಷ್ಠ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಯು 2,717 ಮಿಯೂ ಆಗಿತ್ತು.
- ಘಟಕ Iರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಳಕೆಯು 2009-10ರಲ್ಲಿದ್ದ ಶೇಕಡಾ 84.67ರಿಂದ 2013-14ರಲ್ಲಿ 80.86ಕ್ಕೆ ಇಳಿಮುಖಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇದು ಘಟಕದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾಪನೆಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕಡಿಮೆ ಬಳಕೆಯ ಕಾರಣ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದ ನಷ್ಟವು ₹ 102.28 ಕೋಟಿ ಆಗಿತ್ತು.
- ಹೆಚ್ಚಳಗೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ಥಾವರ ಶಾಖ ದರವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ 2009-13ರಲ್ಲಿ ₹ 239.14 ಕೋಟಿ ಕಡಿಮೆ ವಸೂಲಾತಿಯಾಯಿತು.
- ಕಂಪನಿಯು ಹಾರು ಬೂದಿ ಬಳಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಪರಿಮಾಣಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಶಿಫಾರಸುಗಳು

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾವು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ:

- ಭವಿಷ್ಯದ ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.
- ಘಟಕಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬಳಕೆಗಾಗಿ, ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಒಟ್ಟಾರೆ ರಿಪೋರಿಗಳ ಕಠಿಣ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿರೋಧಕ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು.
- ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಇಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಾವರ ಶಾಖ ದರವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಒಳಗೆ ಇರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವ ಶೇಕಡಾ 100ರಷ್ಟು ಹಾರು ಬೂದಿಯನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಇಂತಹ ಹಾರು ಬೂದಿಯ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಭಾವ್ಯ ಖರೀದಿದಾರರನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು.

